

Sygn. akt III AUa 746/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 16 października 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Bogdan Świerk
Sędziowie:	SA Marcjanna Górską SA Elżbieta Czaja (spr.)
Protokolant: st. prot. sądowy Krzysztof Wiater	

po rozpoznaniu w dniu 16 października 2013 r. w Lublinie

sprawy S. Ż.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w B.

o ustalenie prawa do emerytury

na skutek apelacji wnioskodawcy S. Ż.

od wyroku Sądu Okręgowego w Zamościu

z dnia 5 czerwca 2013 r. sygn. akt IV U 1656/12

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 746/13

UZASADNIENIE

Zaskarżoną decyzją z dnia 16 października 2012 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. odmówił S. Ż. prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, ponieważ nie udowodnił on na dzień 1 stycznia 1999 roku 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach.

Odwołanie od powyższej decyzji złożył wnioskodawca podnosząc, że spełnia wymogi niezbędne do przyznania mu prawa do dochodzonego świadczenia, ponieważ pracował w szczególnych warunkach na stanowisku majstra budów oraz kierownika budów ponad 15 lat.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie wskazując, że nie uwzględnił jako pracy w szczególnych warunkach okresów pracy wnioskodawcy na stanowisku kierownika budów, ponieważ nie ma możliwości aby osoba zatrudniona na takim stanowisku, pracowała stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przy

stanowiskach robotniczych wymienionych w wykazie. Pozwany uwzględnił wnioskodawcy okres jego pracy na stanowisku majstra na budowie w okresie od 01.09.1974 r. do 31.08.1975 r. (1 rok).

Wyrokiem z dnia 5 czerwca 2013 roku Sąd Okręgowy w Zamościu oddalił odwołanie.

Podstawą wyroku były następujące ustalenia:

S. Ż., urodzony (...), w dniu 8 października 2012 r. złożył wniosek o przyznanie mu prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach. Skarżący uprawniony jest do stałej renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy, nie należy do OFE, nie pozostaje w stosunku pracy.

Wnioskodawca pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w okresie od 1 września 1974 r. do 31 sierpnia 1977 r. w Przedsiębiorstwie (...) S.A. w R.. Początkowo od 1 września 1974r. do 31 sierpnia 1975r. na stanowisku majstra budowy. Przede wszystkim uczestniczył w budowie kanalizacji sanitarnej i deszczowej. Podlegało mu 7-10 pracowników, w tym jeden operator koparki oraz monterzy i robotnicy budowlani. Do ich obowiązków należało wykonywanie głębokich wykopów, układanie w nich rur oraz zasypywanie tych wykopów. Wnioskodawca osobiście i bezpośrednio nadzorował pracę robotników w tym okresie.

Następnie w okresie od 1 września 1975 r. do 31 sierpnia 1977 r. wnioskodawca pracował na stanowisku kierownika budów oraz w pewnych okresach jednocześnie na stanowisku specjalisty do spraw zaplecza (skarżący nie potrafił określić w jakich okresach jednocześnie pracował na stanowisku kierownika budowy i stanowisku specjalisty do spraw zaplecza). Wnioskodawca uczestniczył w budowach kanalizacji sanitarnej i deszczowej oraz innych obiektów związanych z gospodarką wodną. Na stanowisku kierownika budowy podlegało mu 4 brygady, składające się z 10 osób, na czele których stał brygadzysta. W jednej brygadzie pracował 1 spawacz, ok. 4 monterów instalacji sanitarnej, 1 operator koparki i 4 pracowników niewykwalifikowanych. Do ich obowiązków należało wykonywanie głębokich wykopów, układanie w nich rur oraz zasypywanie tych wykopów. Do obowiązków wnioskodawcy jako kierownika budowy należało rozdzielenie brygadzystom brygad robót do wykonania w terenie - co zabierało mu ok. 1 h, wytyczanie i niwelowanie terenu przy pomocy przyrządów geodezyjnych – co zabierało mu co najmniej 3 h dziennie, kontrolowanie kart prac pracowników, uczestniczenie w naradach z kierownikiem grupy robót, zamawianie materiałów, pisanie wniosków o nagrody dla pracowników oraz innych dokumentów dotyczących pracowników, które kierował do przełożonych, wykonywanie projektów planów jednostki, wykonywanie obmiaru wykonanych robót i rozliczanie pracownikom wynagrodzenia stosownie do ilości wykonanych robót oraz kontrolowanie pracy bezpośrednio mu podległej sekretarki itp. Jako kierownik wnioskodawca posiadał do dyspozycji swojej i dyspozycji sekretarki i oddzielny barakowóz. Bezpośrednio pracę pracowników nadzorował brygadzysta, a wnioskodawca jedynie kontrolował brygadzystę.

Skarżący nie potrafił precyzyjnie określić co należało do jego obowiązków na stanowisku specjalisty do spraw zaplecza. Grupa pracowników jako zorganizowana w jednostkę organizacyjną budowy określana zapleczem, miała za zadanie wytwarzanie zbrojeń, betonu oraz konstrukcji spawanych). Pracowało w niej (według wyjaśnień skarżącego) 3 spawaczy, 5 betoniarzy i 3 zbrojarzy. Należy z powyższego domniemywać, że obowiązkiem wnioskodawcy jako specjalisty ds. zaplecza było organizowanie zaplecza budowy, zbieranie zapotrzebowań na materiały budowlane i zapewnienie ich dostarczenia na konkretne odcinki budów. Pracodawca nie zaliczył wnioskodawcy tego okresu do okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

W okresie od 1 września 1977 r. do 30 kwietnia 1980r. wnioskodawca pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) Przedsiębiorstwie (...) w J. L. w tym w okresie od 1 września 1977 r. do najprawdopodobniej 31 grudnia 1978 r. na stanowisku majstra budowy. W tym czasie e wnioskodawca uczestniczył w wykonywaniu prac melioracyjnych. Podlegało mu 12-13 pracowników, w tym jeden operator sprzętu ciężkiego (koparki), układacze drenów oraz 8-9 kopaczy. Do obowiązków operatora sprzętu ciężkiego i kopaczy należało kopanie rowów pod układanie drenów i następnie ich zasypywanie. Do obowiązków układaczy drenów należało układanie drenów melioracyjnych w rowach. Wnioskodawca osobiście i bezpośrednio nadzorował pracę tych robotników.

Następnie w okresie od 1 stycznia 1979 r. do 30 kwietnia 1980 r. wnioskodawca pracował na stanowisku kierownika budowy. Wnioskodawca w tym okresie kierował wykonywaniem prac melioracyjnych na podległych mu budowach. Na stanowisku kierownika budowy podlegało mu jak poprzednio 12-13 pracowników, na czele których stał brygadzysta, w tym operatorzy sprzętu ciężkiego (koparki), układacze drenów oraz 8-9 kopaczy. Do obowiązków operatorów sprzętu ciężkiego i kopaczy należało kopanie rowów pod układanie drenów i następnie ich zasypywanie. Do obowiązków układaczy drenów należało układanie drenów melioracyjnych w rowach. Do obowiązków wnioskodawcy jako kierownika budowy należało przydzielenie brygadziście frontu robót do wykonania w terenie, wytyczanie i niwelowanie terenu przy pomocy przyrządów geodezyjnych – co zabierało mu co najmniej 3 h dziennie, kontrolowanie kart prac pracowników, uczestniczenie w naradach kierownika grupy robót, zamawianie materiałów, pisanie wniosków o nagrody dla pracowników oraz innych dokumentów dotyczących pracowników, które kierował do przełożonych, wykonywanie projektów planów jednostki, wykonywanie obmiaru wykonanych robót i rozliczanie pracownikom wynagrodzenia stosownie do ilości wykonanych robót. Wnioskodawca w tym okresie nie nadzorował bezpośrednio pracy pracowników a jedynie pracę brygadzysty.

Następnie wnioskodawca w okresie od 2 maja 1980 r. do 3 listopada 1985 r. i od 4 stycznia 1987 r. do 31 grudnia 1998 r. (i dalej do 2007 r.) ponownie pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w Przedsiębiorstwie (...) S.A. w R. na stanowisku kierownika budów. W tym okresie wnioskodawca uczestniczył w budowie ujęcia wody w Z., budowie oczyszczalni ścieków w S. oraz budowach kanalizacji sanitarnej i deszczowej oraz innych obiektów związanych z gospodarką wodną. Na stanowisku kierownika budowy w Z. podlegało mu 4 lub 5 brygad, składających się po ok. 6-7 osób, na czele których stał brygadzysta. Były to brygady zbrojarzy, betoniarzy, cieśli i monterów instalacji sanitarnych w głębokich wykopach. W okresie budowy w S. wnioskodawcy podlegało ok. 14 pracowników, w tym 2 operatorów sprzętu ciężkiego i 12 monterów instalacji sanitarnych w głębokich wykopach, na czele których także stał brygadzysta. Do ich obowiązków należało wykonywanie głębokich wykopów i układanie rur oraz zasypywanie tych wykopów, budowanie przepompowni. Do obowiązków wnioskodawcy jako kierownika budowy, tak jak w poprzednich okresach, należało rozdzielenie brygadziście brygad robót do wykonania w terenie - co zabierało mu ok. 1h, wytyczanie i niwelowanie terenu przy pomocy przyrządów geodezyjnych – co zabierało mu ok. 3 h dziennie, kontrolowanie kart prac pracowników, uczestniczenie w naradach kierownika grupy robót, zamawianie materiałów, pisanie wniosków o nagrody dla pracowników oraz innych dokumentów dotyczących pracowników, które kierował do przełożonych, wykonywanie projektów planów jednostki, wykonywanie obmiaru wykonanych robót i rozliczanie pracownikom wynagrodzenia stosownie do ilości wykonanych robót oraz kontrolowanie pracy bezpośrednio mu podległej sekretarki. Jako kierownik wnioskodawca posiadał do swojej dyspozycji i sekretarki oddzielny barakowóz. Bezpośrednio pracę pracowników nadzorował brygadzysta, a wnioskodawca jedynie kontrolował pracę brygadzysty.

W okresie od 4 listopada 1985 r. do 3 stycznia 1987 r. wnioskodawca pracował stale i w pełnym wymiarze czasu pracy na budowie „eksportowej” w (...) na budowie rurociągu na stanowisku majstra warsztatu. Organizował on prace ślusarskie w warsztacie oraz dokonywał obmiarów geodezyjnych przy ustawianiu słupków wyznaczających zawory.

Sąd wskazał, że w myśl art. 184 ust. 1 i 2 cyt. ustawy ubezpieczonemu mężczyźnie urodzonemu po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku 60 lat, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy (czyli na dzień 1 stycznia 1999 r.) osiągnął:

1. okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury, tj. 15 lat oraz
2. okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 (tj. 25 lat).

Emerytura, o której mowa w ust. 1 przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy – w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.

W sprawie z odwołania od decyzji organu rentowego, jej treść wyznacza przedmiot i zakres rozpoznania oraz orzeczenia sądu pracy i ubezpieczeń społecznych. W sprawie organ rentowy wydał zaskarżoną decyzję na podstawie art. 184 ustawy, co wyznacza zakres kognicji Sądu rozpoznającego niniejszą sprawę.

W świetle § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8, poz. 43), okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń w wysokości i na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Wykaz A dział XIV – prace różne poz. 24 cyt. rozporządzenia Rady Ministrów oraz dział XIV poz. 24 pkt 1 wydanego na podstawie § 1 ust. 2 przedmiotowego rozporządzenia zarządzenia Nr 9 Ministra Budownictwa i Przemysłu Materiałów Budowlanych z dnia 1 sierpnia 1983 r., stanowi iż stanowiskiem na którym wykonywana jest praca w szczególnym charakterze jest dozór inżynieryjno-techniczny na wydziałach i oddziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie: stanowiska pracy, na których prace wykonywane są stale i bezpośrednio przy stanowisku wymienionym w wykazie.

Zgodnie z treścią poz. 24 pkt 1 działu XIV zarządzenie Nr 16 Ministra Rolnictwa (...) z dnia 31 marca 1988 r. (DZ. Urz. Nr 2, poz. 4) w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach, do prac wykonywanych w szczególnych warunkach zalicza się pracę polegającą na kontroli międzyoperacyjnej, kontroli jakości produkcji i usług oraz dozór inżynieryjno-techniczny na oddziałach i wydziałach, w których jako podstawowe wykonywane są prace wymienione w wykazie: stanowiska pracy, na których prace wykonywane są stale i w pełnym wymiarze bezpośrednio przy stanowiskach wymienionych w wykazie.

Mając na uwadze powyższe regulacje prawne, w ocenie Sądu jako wykonywanie pracy w szczególnych warunkach można wnioskodawcy co najwyżej zaliczyć tylko pracę na stanowisku majstra budowy w okresach od 1 września 1974 r. do 31 sierpnia 1975r. (**1 rok**) i od 1 września 1977 r. do najprawdopodobniej 31 grudnia 1978 r. (**1 rok i 4 m-ce**), gdyż skarżący tylko wówczas bezpośrednio nadzorował pracę pracowników zatrudnionych na stanowiskach wymienionych w wykazie tj. robotników budowlanych wykonujących stale prace pomocnicze lub inne w głębokich wykopach, monterów instalacji sanitarnej, maszynisty koparek (dział V pkt 1 ppkt 6 i 8 oraz pkt 3 ppkt1 cyt. zarządzenia Ministra Budownictwa) oraz kopaczy, układaczy rurociągów drenarskich (dział X poz.1 pkt 3 i 6 cyt. zarządzenia Ministra Rolnictwa), które to prace należały do podstawowych prac na budowach, którymi kierował skarżący.

Nie można uznać natomiast jako wykonywania takiej pracy okresu jego pracy od 4 listopada 1985 r. do 3 stycznia 1981 r. na stanowisku majstra warsztatu na budowie rurociągu w Z.R., gdzie nadzorował pracowników wykonujących prace ślusarskie, a więc pracowników pracujących na stanowiskach nie wymienionych w wykazie oraz dokonywał obmiarów geodezyjnych przy ustawianiu słupków wyznaczających zawory, która to praca nie jest również zaliczana do prac wykonywanych w szczególnych warunkach.

Nie można też uznać jako pracy wykonywanej w szczególnych warunkach pracy skarżącego od 1 września 1975 r. do 31 sierpnia 1977 r., od 1 stycznia 1979r. do 30 kwietnia 1980r. , od 2 maja 1980 r. do 3 listopada 1985 r. i od 4 stycznia 1987 r. do 31 grudnia 1998 r. na stanowisku kierownika budowy, gdyż jak z dowodów przeprowadzonych w sprawie niezbicie wynika, nie nadzorował on bezpośrednio pracowników którzy w większości wykonywali pracę wymienione w przedmiotowych wykazach (w/w, a więc miały one charakter podstawowy), lecz jedynie podlegających mu bezpośrednio brygadzystów - którzy sprawowali bezpośredni nadzór nad pracownikami (tak zeznał sam wnioskodawca). Natomiast warunkiem zaliczenia czynności dozoru do prac wykonywanych w szczególnych warunkach jest to, żeby nadzór nad pracownikami, którzy wykonują pracę w szczególnych warunkach był wykonywany bezpośrednio.

Nadto, jak zostało to już podniesione, § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. stanowi, iż okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są prace wykonywane stale i w

pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Okolicznością bezsporną w sprawie jest, iż wnioskodawca nie poświęcał całego czasu pracy na wykonywanie obowiązków związanych z nadzorem podległych mu pracowników, ponieważ ok. 30% czasu pracy zajmowało mu wytyczanie i niwelowanie terenu przy pomocy przyrządów geodezyjnych, a ok. 12% dziennie wykonywanie czynności administracyjno-biurowych (tę okoliczność także przyznał sam wnioskodawca).

Sąd podniósł dodatkowo, że wnioskodawca jako kierownik budów, z racji pełnionej funkcji, prowadził nadzór kierowniczy nad podległymi mu pracownikami. Wydawał polecenia dotyczące prac, sposobu wykonywania tych prac (brygadziom) oraz kontrolował i egzekwował ich wykonanie (ale nie uczestniczył ciągle i bezpośrednio przy wykonywaniu tych prac przez pracowników pracujących w szczególnych warunkach). Nie był to co najmniej stały dozór inżyniersko-techniczny, sprawowany w pełnym wymiarze czasu pracy, a nadzór pracowniczy, wynikający z zajmowanego przez wnioskodawcę stanowiska kierownika budów. Potwierdza tę ocenę okoliczność, że w pewnych okresach wnioskodawca zaliczany był do kadry menadżerskiej Przedsiębiorstwa, powierzano mu funkcję kierownika zespołu budów, pełnomocnika Dyrektora z możliwością podejmowania wszelkich decyzji włącznie z podejmowaniem decyzji personalnych (k. 28, 50, 51, 65 akt osobowych). Także zakresy obowiązków znajdujące się w aktach osobowych wnioskodawcy wskazują na szeroki zakres jego obowiązków, daleko wykraczający poza dozór inżyniersko-techniczny lub nie mających związku z tym dozorem.

Sąd zaznaczył, że świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach nie jest dokumentem urzędowym w rozumieniu art. 244§1 i 2 k.p.c., gdyż podmiot wydający to świadectwo nie jest organem państwowym ani organem wykonującym zadania z zakresu administracji państwowej, ma natomiast walor dokumentu prywatnego, który podlega kontroli sądowej zarówno co do prawdziwości wskazanych w nim faktów, jak i prawidłowości wskazanej podstawy prawnej. Zdaniem Sądu, mając na uwadze ustalenia dokonane w sprawie, świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 17 maja 2006 r. jest nieprawidłowe, gdyż wadliwie ocenia pracę wnioskodawcy w spornych okresach jako pracę wykonywaną w szczególnych warunkach (z przyczyn podanych w uzasadnieniu).

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 grudnia 1997 r. Sygn. Akt II UKN 417/97 wskazał, że nie korzysta z uprawnienia do emerytury przy niższym wieku emerytalnym pracownik, który nie udowodnił, że wykonywał pracę w szczególnych warunkach i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku.

Biorąc pod uwagę powyższe, w ocenie Sądu, wnioskodawca co najmniej nie udowodnił, że stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w szczególnych warunkach, wymienioną we wzmiankowanych wyżej aktach prawnych, przez okres co najmniej 15 lat. Zgodnie z treścią art. 3 k.p.c. i 232 k.p.c. to na wnioskodawcy ciążył obowiązek udowodnienia w sposób nie budzący wątpliwości okoliczności z których wywodził korzystne skutki prawne. Zgodnie z zasadą kontrydiktoryjności w postępowaniu procesowym Sąd nie ma prawa przeprowadzać dowodów z urzędu.

Mając na uwadze powyższe i powołane przepisy prawa, Sąd na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.

Apelację od powyższego wyroku złożył wnioskodawca, zaskarżając go w całości, zarzucając :

- Naruszenie przepisów prawa procesowego, które miało istotny wpływ na wynik sprawy - art. 233 § 1 w zw. z art. 328 § 2 k.p.c w następstwie którego doszło do dowolnej oceny materiału zebranego w postępowaniu, braku wyczerpujących ustaleń dotyczących czasu jaki wnioskodawca przeznaczał na czynności pracownicze wykonywane poza terenami nadzorowanych budów, przez nierozważenie w sposób wszechstronny zebranego materiału dowodowego, w szczególności zeznań wnioskodawcy oraz świadka M. K., z których jednoznacznie wynika, że S. Ź. w spornym okresie pracował w szczególnych warunkach,
- Błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że wnioskodawca przeznaczał znaczną część czasu pracy na czynności niezwiązane z bezpośrednim dozorem podległych mu stanowisk pracy, m.in. na kontrolowanie kart prac pracowników, uczestniczenie w naradach, pisanie wniosków o nagrody, podczas gdy dokładną analizę

dokumentacji zebranej w aktach sprawy oraz z zeznań świadków i wnioskodawcy wskazuje, że S. Ż. sporadycznie wykonywał powyższe czynności i że miały one marginalne znaczenie w pracy kierownika budów.

Wskazując na powyższe zarzuty skarżący wniósł o zmianę wyroku w całości poprzez przyznanie wnioskodawcy prawa do emerytury, ewentualnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi Okręgowemu w Zamościu oraz o zasądzenie kosztów postępowania według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje.

Apelacja nie jest zasadna.

Sąd Apelacyjny podziela ustalenia faktyczne i aprobuje argumentację prawną przedstawioną w motywach zaskarżonego wyroku, a więc nie zachodzi potrzeba ich powtarzania.

Zarzuty podniesione w apelacji są chybione.

Sąd Najwyższy wielokrotnie wskazywał, że prawo do emerytury w wieku niższym od powszechnego z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest ściśle związane z szybszą utratą zdolności do zarobkowania z uwagi na szczególne warunki lub szczególny charakter pracy. Praca taka, świadczona stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy, przyczynia się do szybszego obniżenia wydolności organizmu, stąd też wykonująca ją osoba ma prawo do emerytury wcześniej niż inni ubezpieczeni. Prawo to stanowi przywilej i odstępstwo od zasady wyrażonej w art. 27 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, a zatem regulujące je przepisy należy wyklądać w sposób gwarantujący zachowanie celu uzasadniającego to odstępstwo (por. między innymi wyroki Sądu Najwyższego z dnia 8 czerwca 2011 r. I UK 393/10, z dnia z dnia 22 lutego 2007 r., I UK 258/06, OSNP 2008 Nr 5-6, poz. 81;)

Sąd Okręgowy po przeprowadzeniu postępowania dowodowego prawidłowo uznał, że S. Ż. nie udowodnił 15 lat pracy w szczególnych warunkach, a tym samym nie może nabyć uprawnień emerytalnych na podstawie art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych.

Wbrew zarzutom apelacji, prawidłowe jest stanowisko Sądu I instancji stwierdzające brak podstaw do zaliczenia jako pracy w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia wnioskodawcy na stanowisku kierownika budów - od 1 września 1975 r. do 31 sierpnia 1977 r., od 1 stycznia 1979 r. do 30 kwietnia 1980 r. , od 2 maja 1980 r. do 3 listopada 1985 r. i od 4 stycznia 1987 r. do 31 grudnia 1998 roku.

Nie można bowiem uznać, że w tych okresach wnioskodawca wykonywał stały i w pełnym wymiarze czasu nadzór inżyniersko-techniczny określony w wykazie A, dziale XIV, poz. 24 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze.

Nie jest sporne, że wnioskodawca w tym czasie nie nadzorował bezpośrednio pracowników którzy w większości wykonywali pracę w szczególnych warunkach wymienione w wykazach, lecz jedynie podlegających mu brygadzystów - którzy sprawowali bezpośredni nadzór nad pracownikami. Warunkiem zaliczenia czynności dozoru do prac wykonywanych w szczególnych warunkach jest to, żeby nadzór nad pracownikami, którzy wykonują pracę w szczególnych warunkach był wykonywany bezpośrednio.

Zgodnie też z § 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są prace wykonywane stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy. Okolicznością bezsporną w sprawie jest, iż wnioskodawca nie poświęcał całego czasu pracy na wykonywanie obowiązków związanych z nadzorem podległych mu pracowników, ponieważ ok. 30% czasu pracy zajmowało mu wytyczanie i niwelowanie terenu przy pomocy przyrządów geodezyjnych, a część czasu na wykonywanie czynności administracyjno-biurowych.

Zebrany materiał dowodowy w tym także przeanalizowane zakresy czynności S. Ż. na stanowisku kierownika budów w pełni upoważniają do stwierdzenia, że rozmiar prac organizacyjno-administracyjnych, które wykonywał uniemożliwiało mu sprawowanie w pełnym wymiarze i stale dozoru i kontroli podległych pracowników. Jak prawidłowo zauważył też sąd I instancji, wnioskodawca jako kierownik budów, z racji pełnionej funkcji, prowadził nadzór kierowniczy nad podległymi mu pracownikami. Wydawał polecenia dotyczące prac, sposobu wykonywania tych prac (brygadzystom) oraz kontrolował i egzekwował ich wykonanie (ale nie uczestniczył ciągle i bezpośrednio przy wykonywaniu tych prac przez pracowników pracujących w szczególnych warunkach).

W tym stanie rzeczy zarzuty apelacji odnoszące się do wadliwej oceny zebranego materiału dowodowego i błędu w ustaleniach faktycznych nie są zasadne. Sąd Okręgowy przeprowadził bardzo dokładne i wnikliwe postępowanie dowodowe, a ustalenia dokonane zostały przede wszystkim na podstawie zeznań wnioskodawcy oraz świadków, którzy razem z nim byli zatrudnieni w spornych okresach, oraz ze złożonej dokumentacji.

W ocenie Sądu Apelacyjnego, apelacja stanowi jedynie za polemikę z prawidłowymi ustaleniami i rozważaniami Sądu I instancji.

Mając powyższe na uwadze, na mocy art. 385 k.p.c. Sąd Apelacyjny orzekł jak w sentencji.